

TransSOL forskningsprojekt 5: Tværnational solidaritet i det offentlige rum

Medieanalyse: Kollektive identiteter og offentlig solidaritet (WP5)

Introduktion

Den offentlige mening om flygtninge, som præsenteres i medierne, har generelt været meget understøttende, i det mindste i starten. Indledt af den tyske beslutning om at 'åbne grænserne' fik den europæiske solidaritet momentum, da de menneskelige tragedier, som fandt sted ved de ydre grænser, rykkede ind i midten af Europa. I september måned 2015 rapporterede aviserne entusiastisk om "velkomst-kulturen" og viste borgernes stærke solidaritet med de ankomende flygtninge. Men under stærk indflydelse af hændelser som terrorangrebene i Paris bevidnede følgerne efter september 2015 en øget politisk udfordring i forbindelse med migrationsstyring og integration af flygtninge, som i høj grad blev indskrænket af de nationale rammer. Med understregning af uenigheden mellem politikerne og andre aktører viser analysen, som er foretaget i dette TransSOL-projekt, hvordan befolkningen i Europa – og specielt politikerne, som formelt er forenet i solidaritet, finder det svært at fortolke og implementere solidaritet, specielt i sammenhæng med europæisk integration.

Evidens og analyse

Mere generelt defineres solidaritet som villigheden til at dele ressourcer med andre. Dette betragtes som et meget vigtigt aspekt i drøftelserne om flygtninge, som kommer til os som mennesker, som ofte har mistet eller efterladt alle deres ejendele og endda dele af deres familie i usikre og krigshærgede lande. Og emnets vigtighed blev massivt øget i takt med det store antal asylansøgere, som ankom

midt i 2015. Den såkaldte "flygtningekrise" blev derefter bestyrket af den tyske kansler Angela Merkels beslutning om at suspendere Dublin-forordningen, som krævede, at asylansøgere skulle registreres i det land, som de først ankom til i EU. Dette betød, at flygtninge kunne blive afvist ved grænserne til de lande, hvor de ikke ankom først, og ved at suspendere forordningen, kunne flygtninge nu bevæge sig frit mod Tyskland. Beslutningen blev først anset som en historisk sejr for menneskerettigheder i forhold til nationale interesser, men senere i høj grad anfægtet som værende naiv og uansvarlig, idet dørene blev åbnet for terrorister og såkaldte økonomiske migranter fra sikre lande, som ikke "fortjener" hjælp. Alt i alt skabte den store flygtningestrøm, som skyllede ind over EU i september 2015 og de efterfølgende måneder, en ny lakmestest for den europæiske solidaritet, som allerede var blevet undergravet af tidligere kriser. Det er nøjagtigt denne udfordring i forbindelse med solidaritet, som det femte TransSOL-projekt har haft fokus på.

Udfordringen ved flygtningepolitikken ses mest i nyhedsmedierne, hvor problemerne portrætteres på den ene eller anden måde, og argumenterne og deres fortalere eller modstandere synliggøres for et bredere publikum. Ved at se på solidaritetsudfordringen i medierne udvider TransSOL den eksisterende politiske og akademiske diskussion, som har koncentreret sig om skildringen af "krisen" og flygtningene som sådan. Mere specifikt har TransSOL-teams foretaget en holdningsanalyse suppleret af en Facebook-brugersanalyse for at finde ud af, hvem der foretrækker solidaritet med flygtninge – og med hvilken begrundelse.

Delte meninger om solidaritet: “Velkomst-kultur” eller migrationsstyring

De politiske repræsentanter er, hvilket også synes at være tilfældet i medierne (og i krisetider specielt), overvældende markante i debatten om solidaritet med flygtninge, mens de samtidig synes at være mindre understøttende. Aktører inden for civilsamfundet er derimod mindre synlige, men er fortalere for solidaritet med flygtninge.

Mere specifikt var holdningerne mere pro-solidariske i 2015 end i 2016 (figur 1). Hvis man sammenligner kurverne med hændelserne i det virkelige liv, kan faldene direkte relateres til angrebene i Paris den 13. november 2015 og hændelserne i Köln nytårsaften 2015/16. Hvis man tegner et billede af flygtninge som terrorister og voldsforbrydere, får disse hændelser solidariteten med flygtninge til at falde væsentligt og giver plads til fortalere for anti-solidaritet, som udnytter den sociale frygt med hensyn til terrorisme og racisme.

Politiske aktører var mest synlige i debatten: I 72 % af de holdninger, vi indkodede, blev politiske aktører (dvs. repræsentanter for alle slags statslignende institutioner så som medlemmer af parlamentet, ministerier, forvaltningsorganer, borgmestre, regionale parlamenter, FN eller EU) indkodet som meningshavere. De resterende meningshavere var repræsentanter for civilsamfundet i bredeste forstand (f.eks. fagforeninger, ikke-statslige organisationer, politiske grupper og organisationer, borgere eller kirken), forskningsinstitutter, firmaer og andre økonomiske aktører, medier og journalister eller berømt-heder. Hvis man nu ser på, hvordan der blev reklameret for solidariteten inden for de to grupper af politiske og ikke-politiske aktører på tværs af landegrænser, afsløres en opsplitning: Selv om de viser lignende tendenser, var politiske aktører gennemsnitligt meget mere

negative end resten af meningshaverne (figur 2).

Nationale meningshavere var også mest markante (61 % af alle holdninger) (figur 3 og figur 4), mens det regionale (19 %) og et højere-end-nationalt (20 %) antal meningshavere var mindre synligt, men næsten lige sådanne. Med hensyn til solidaritet viser det regionale niveau en højere grad, hvilket antyder, at disse aktører, som er direkte i kontakt med flygtninge – som ankommer på deres banegårde eller lander på deres ø – også er mere tilbøjelige til at støtte dem. Resultaterne for aktører på nationalt niveau synes at være mere mådeholdne og viser en stærk, negativ tendens. Hvor meningshaveren imidlertid var national (fra det land, for hvilket holdningerne blev indkodet), blev solidariteten understøttet mere end i de tilfælde, hvor nationale meningshavere kom fra andre EU-lande eller fra en ikke-EU sammenhæng. Derfor synes negativiteten hovedsageligt at være ”importeret” udefra.

Det store flertal af politiske aktører er direkte forbundet med det faktum, at migrationsstyring (f.eks. grænsekontrol, registrering af asylansøgere, flytning af flygtninge eller samarbejdet med ikke-EU lande så som Tyrkiet om at beholde flygtninge i deres land) var det mest drøftede emne i alle lande (tabel 1). Holdningerne til migrationsstyring viste sig også at være mere anti-flygtning i gennemsnit (figur 5). På andenpladsen i de fleste lande var det problemet med årsagerne til migration eller flygtningenes baggrund og skæbne, som mest blev drøftet i en pro-solidaritet sammenhæng. Dette antyder, at årsagerne til flygtningekrisen blev anerkendt som en legitim årsag for flygtningene til at forlade deres hjem og lede efter et bedre liv et andet sted.

Med hensyn til holdninger til problemet med integration af flygtninge indtog meningshaverne en noget positiv holdning over for flygtninge. De problematiske konsekvenser af den massive tilstrømning af flygtninge, som også vedrørte den langsigtede integration af

flygtninge, blev dog debatteret i en noget negativ tone. Mens solidaritet altså nemmere kan understøttes i forbindelse med årsagerne til krisen, er den faktiske implementering af solidaritet, når det drejer sig om integration, et mere udfordrende emne. Endelig var holdningerne til samfunds- og borgeraktiviteter og frivilligt arbejde overvældende positive, hvor disse aktørers pro-solidaritet blev understreget, hvilket ofte kompenserede for manglerne ved myndighedernes kamp med en massivt øget arbejdsbyrde.

Der blev givet udtryk for holdninger til politiske beslutninger (17,7 %), direkte solidaritetshandlinger og humanitær hjælp (7,5 %), protestaktioner (10,4 %) og verbale erklæringer (64,4 %). I forhold til politiske aktører, hvilket vil sige alle repræsentanter for en statslignende institution (f.eks. kansler, borgmester, FN's generalsekretær, EU-kommissæren eller parlamentsmedlemmer), var verbale erklæringer langt den mest markante måde at udtrykke holdninger. Dette understreger den store betydning af den politiske debat mellem politikere vedrørende "krisen" (tabel 2 og figur 6). Derimod viser andre aktører (dvs. ikke-politiske) et mere afbalanceret billede, hvor de anvender forskellige holdningsformer for at gå ind i diskussionen. Mønstrene i denne henseende er meget homogene på tværs af lande og varierer ikke meget. De antyder imidlertid også, at samfundsaktører bliver mere synlige i det offentlige rum ved at skaffe midler i stedet for "kun" at komme med verbale erklæringer.

Pro-solidaritetsholdninger byggede mest på retfærdighed i forhold til menneskerettigheder eller ligestilling. Begrundelserne, som afslørede et mere rationelt perspektiv, eller som refererede til identitetsrelaterede aspekter så som nationalisme, var meget ofte mere negative. For størstedelen af holdningerne blev der ikke indkodet en begrundelse (figur 7).

Solidaritetsholdninger konfronteres: Bottom-up opposition på sociale medier

Debatten, som udspillede sig på Facebook i september 2015, afspejler ikke diskussioner om "uciviliserede" hadefulde udtalelser eller filterbobler. Tværtimod: Ved at konfrontere holdninger reagerer Facebook-brugere direkte på synspunkter, som kommunikerer på nyhedsmedierne. Kommentarerne giver imidlertid et dynamisk bagslag: Positive holdninger følges op af negative kommentarer og vice versa og synes således at afbalancere den (non-)solidaritetsdynamik, som dominerer den generelle kommunikation i nyhedsmedierne.

En stor del af Facebook-kommentarerne henviste til holdninger eller problemer, som blev drøftet i de artikler, som de var lagt op sammen med. En mindre del af kommentarerne bidrog til den bredere debat uden at respondere direkte (figur 10). Desuden udtrykte kommentatorerne ofte deres egne holdninger (mere end 80 % af kommentarerne). Dette antyder, at bottom-up reaktionerne fra kommentatorerne mest er i harmoni med top-down kommunikationen, som findes i avisartikler. Tilsvarende er problemmønstrene også afspejlet i kommentarerne, som igen understreger vigtigheden af migrationsstyring som et spørgsmål om forsvar (figur 8). Dette modsiger billedet af "uciviliserede" hadefulde udtalelser eller filterbobler, som ofte diskuteres i forbindelse med sociale medier. Når vi sorterer disse resultater, skal vi dog tage med i beregningen, at vi indkodede de mest kommenterede artikler og "synes godt om" kommentarerne, og at aviserne modererer den diskussion, som udspiller sig på deres Facebook-sider, hvor de for eksempel sletter stødende eller diskriminerende indhold.

Kommentarerne var gennemsnitligt mere negative end holdningerne. Her dukkede et interessant mønster af "bagslag" op i næsten

alle lande. I Polen for eksempel, hvor holdninger, som blev indkodet fra avisartikler, var temmelig positive, var kommentarerne temmelig negative. Det eneste land, hvor denne dynamik ikke fremkom, var Grækenland – her var holdningerne imidlertid meget polariserede og evaluerende, hvorimod kommentarerne ofte var mere neutrale, hvilket kunne tolkes som en anden form for bagslag (tabel 4).

Derfor ser det ud som om, at jo mere positive holdningerne var, jo mere negative reagerede kommentatorerne. Dette kan tolkes som et udtryk for kritik og mistillid over for de fleste politiske repræsentanter, som var synlige med deres holdninger. Som svar på dette, hvis overhovedet, opfordrede kommentatorerne for det meste til politiske beslutninger. Generelt indeholdt 73 % af holdningerne dog ikke en opfordring til handling overhovedet (tabel 3).

Begrundelserne i kommentarerne refererede hovedsageligt til menneskerettigheder, religiøse pligter og historiske årsager. Interessant nok blev anti-solidaritetsholdninger begrundet oftere end pro-solidaritetsholdninger, hvilket antyder, at det i krisetider betragtes som "normalt" at være pro-flygtning, og at dette ikke behøver at blive begrundet (figur 9). Aspekter af holdninger tenderende til socialt behov ved at være imod flygtninge skal således begrundes, mens dette ikke er tilfældet for at være imod dette.

Generelt viser vores analyse et billede af Facebook som et forum for forsvar af generel kommunikation. Tidligere forskning har fremhævet, at Facebook-kommentarer ikke skal ses som repræsentant for den offentlige mening. Vore resultater, som fremkommer af en analyse af de mest populære artikler og kommentarer, antyder dog, at vi bør se nærmere på dette for at få en bedre forståelse af, under hvilke omstændigheder kommentarerne kan være mere eller mindre repræsentative. Dette bør altså sættes i forbindelse med kontohavernes

moderationstaktik, som kan påvirke, hvordan sådanne debatter udvikler sig.

Erfaringer

Politikere og interessentgrupper dominerer i virkeligheden den offentlige debat om solidaritet med flygtninge og har derfor større indflydelse, men også større ansvar med hensyn til at udbrede debatten. "The European Momentum of solidarity" i september 2015 var forgæves, da politikerne fokuserede på migrationsstyring og kommende problemer i stedet for at komme med en vision eller et solidaritetsforslag, som samfundet kunne styre efter. De lykkedes ikke med at overbevise borgerne om, at krisetider kan kræve en omdefinering af komfort zones og en overvindelse af angsten for at vise solidaritet med dem, som har frugtelig meget brug for det. Bogstaveligt talt er der ved solidaritetsprincippet, som Den Europæiske Union har lovet at værne om, megen plads til forbedring.

I september 2015 syntes velkomst-kulturen, som var repræsenteret af aktører inden for civilsamfundet og borgere, at være det dominerende forslag, som blev presset tilbage af den politiske kommunikation vedrørende styring og problemer. På dette tidspunkt havde aktører inden for civilsamfundet eller ikke-politiske repræsentanter helt generelt svært ved at komme ind i diskussionen. Dette kan dog have bidraget til unødvendig optrapning af den negative opfattelse af krisen og antydte, at folk måtte vente og stole på, at politikerne gjorde det rigtige, og at de ikke selv kunne ændre noget. Hvis vi tager den berømte "velkomst-kultur" i Tyskland som eksempel, er det vigtigt at demonstrere, hvordan borgere kan involvere sig, og hvordan de kan være med til at fremme solidariteten med dem, som har brug for det.

På lignende måde viser vore resultater en meget negativ tendens med hensyn til solidaritetsdiskussionen omkring flygtninge, især blandt politiske aktører. Forskning af medie-

påvirkninger har vist, hvordan medieindhold om migration og flygtninge kan være med til at fostre udemokratiske værdier og dannelsen af ekstreme partier. I denne henseende bidrager politikerne – og også medierne – til en undergravning af de sociale sammenhænge i samfundet ved at fremme uligheder. Som set i bagslagsdynamikken fra Facebook-kommentarer kan folk dog opfatte en for positiv kommunikation som kynisk, som ikke svarer til deres usikkerhed som reaktion på mere negative holdninger. På denne baggrund presses politikerne og medierne til at leve op til deres ansvar og arbejde hen imod en afbalanceret kommunikation og drøfte emner på en tilgængelig og faktuel måde uden at stemple grupper af mennesker og derved øge den uro, som opstår i en krise.

Specielt med hensyn til dynamikkerne på Facebook viser vore resultater ikke “uciviliserede” diskussioner på de sociale medier eller en modvilje fra brugerne mod at engagere sig i holdninger, som ikke svarer til deres egne. Tværtimod reagerer kommentatorer ofte direkte på holdninger eller på problemer, som fremsættes i artiklerne. Derfor, da vi ikke så på kommentarer i forbindelse med direkte svar, er brugerne dynamiske, hvilket kan være en funktion, som man kan fokusere på i højere grad. Desuden er interaktiviteten på de sociale medier (for eksempel diskussionerne mellem Facebook-kontohaverne og kommentatorerne) på nuværende tidspunkt underudnyttet som et forskningsemne. Politikerne burde derfor ikke være bange for eller tøve med at engagere sig i direkte konversationer med kommentatorerne.

En anden grund til, at strategierne på de sociale medier burde være designet på en mere interaktiv måde, er, at kommentatorernes reaktivitet kan anvendes af de personer, som forsøger at agitere og mobilisere mod flygtninge. Derfor bør fortalere for solidaritet ikke overlade pladsen til anti-solidaritetskræfter. Især politiske aktører, som er for flygtninge, bør øge deres indsats for at styrke vigtigheden af (sociale) medier og også

styrke moderationstaktikken for at fostre en “civiliseret” debat. Ved specielt at fokusere på pro-solidaritetsstrategier kan meningshaverne blive i stand til at styre debatten på de sociale medier og derved bidrage til en afbalanceret kommunikation med solidaritet over for flygtninge.

Politikere bør fortsat være fortalere for solidaritet og ikke give efter for opportunisme med hensyn til kortsigtede medier og offentlig opmærksomhed. De burde offentligt støtte grundlaget for civilsamfundet eller inkludere det i deres holdninger og aktiviteter. Dette kunne være med til ikke kun at motivere borgerne til at slutte sig til andre og blive engageret men også til at fremme solidariteten ved at give fortalere en stemme. I det lange løb kunne dette også være med til at nedsætte de generelle bekymringer og udvikle den sociale sammenhæng i samfundet som sådan.

Forskningsparametre

TransSOL er et EU-støttet forskningsprojekt, der fokuserer på at beskrive og analysere solidaritetsinitiativer og praksis i en tid, hvor EU's eksistens er udfordret af konsekvenserne af den økonomiske og finansielle krise i 2008, af styringen af den såkaldte “flygtningekrise” og af resultatet af Brexit-folkeafstemningen i 2017. TransSOLs femte projekt undersøger systematisk indholdet i de trykte og de sociale medier og analyserer kollektive identiteter og solidaritet i den offentlige sfære med særligt fokus på “flygtningekrisen” i 2015/2016. Formålet var at forstå dynamikken og mønstrene i udfordringen med solidaritet med flygtninge på tværs af otte lande og tage kommunikationen i de generelle medier samt reaktionerne over for den generelle kommunikation i betragtning, som viser sig i brugerkommentarerne på de sociale medier. Mere specifikt havde vi tillid til den anerkendte metode med holdningsdannende analyse i de tre største aviser i Danmark, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Italien, Polen og Stor-

britannien og de fem største aviser i Schweiz. Desuden så vi på hver enkelt avis' Facebook-side og analyserede de fleste "synes godt om" brugerkommentarer, som var lagt op på de mest kommenterede artikler.

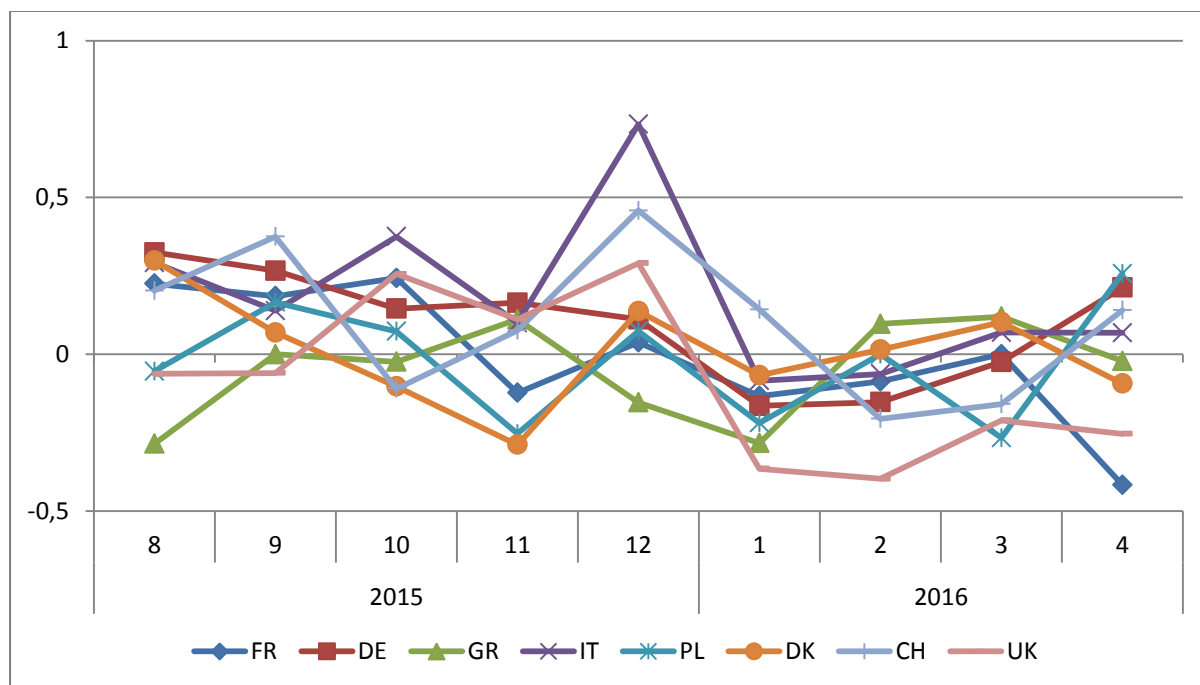
Som holdninger definerede vi et indlæg, verbalt eller nonverbalt, fremsat i det offentlige rum af en aktør (inklusive individer, som engagerer sig i solidaritetshandlinger), som vedrørte flygtninges interesser, behov eller rettigheder. Solidaritetsholdninger kommer til udtryk på en måde, så disse interesser, behov eller rettigheder for flygtninge styrkes, bekræftes eller understøttes eller modsat afvises, svækkes eller misbilliges. Samlet har vi indkodet næsten 700 holdninger pr. land, hvilket resulterede i en total på 6093 holdninger, plus 300 kommentarer pr. land (2400). Mens begge datatyper, holdninger og kommentarer, kan undersøges uafhængigt af hinanden, tillader strukturen i vores datasæt også at forbinde de to, hvorved forskerne var i stand til direkte at konfrontere holdningerne i aviser med de kommentarer, de modtog.

Holdningsanalysen havde flere centrale variabler: meningshaveren (f.eks. premierministeren), holdningsmåden (f.eks. en tale i parlamentet), problemet (f.eks. grænsekon-

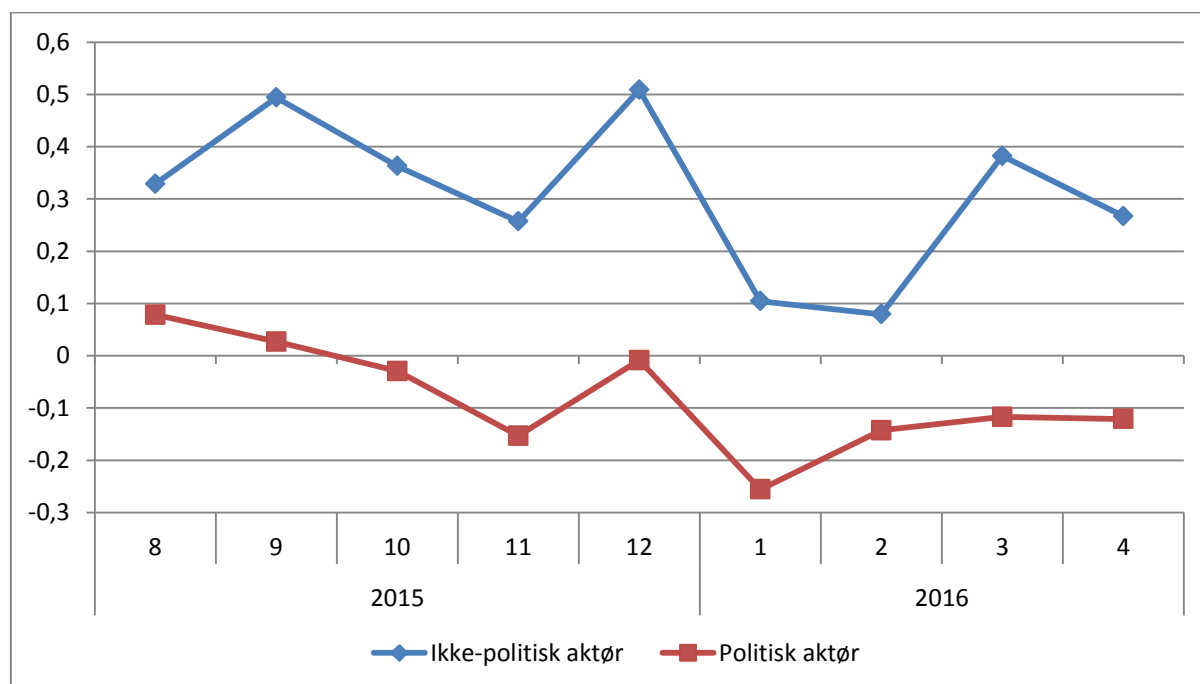
trol), holdningen til flygtninge (f.eks. positiv eller negativ), og den bagvedliggende begrundelse (f.eks. i forhold til pragmatiske interesser). Desuden blev adressater, som blev opfordret til handling, indkodet. Ydermere indkodede vi også aktører, som blev holdt skyldige eller fik æren. Endelig indkodede vi også antallet af og nationaliteterne på alle aktører, som var involveret i holdningen. Kommentaranalysen fulgte meget lignende mønstre, da vi også tillod at indkode holdninger inde i kommentarerne. Andre kommentarfunktioner blev medtaget ved at spørge om kommentarens reference: Refere-rede den til den artikel, som den var lagt op på eller til en holdning, som var udtrykt i den? Eller fremsatte den bare et udsagn som et bidrag til den bredere debat omkring flygtningekrisen? Troværdigheden i disse variabler blev testet i vidt omfang i adskillige tests, som undersøgte troværdigheden inden for nationale teams og mellem de otte involverede teams. Mens nogle variabler syntes at være mere problematiske end andre, lykkedes det projektlederne at oplære indkoderne i en sådan grad, at vi har lov til at anvende databasen til troværdig inferens om status for solidariteten med flygtninge i den offentlige sfære.

Bilag

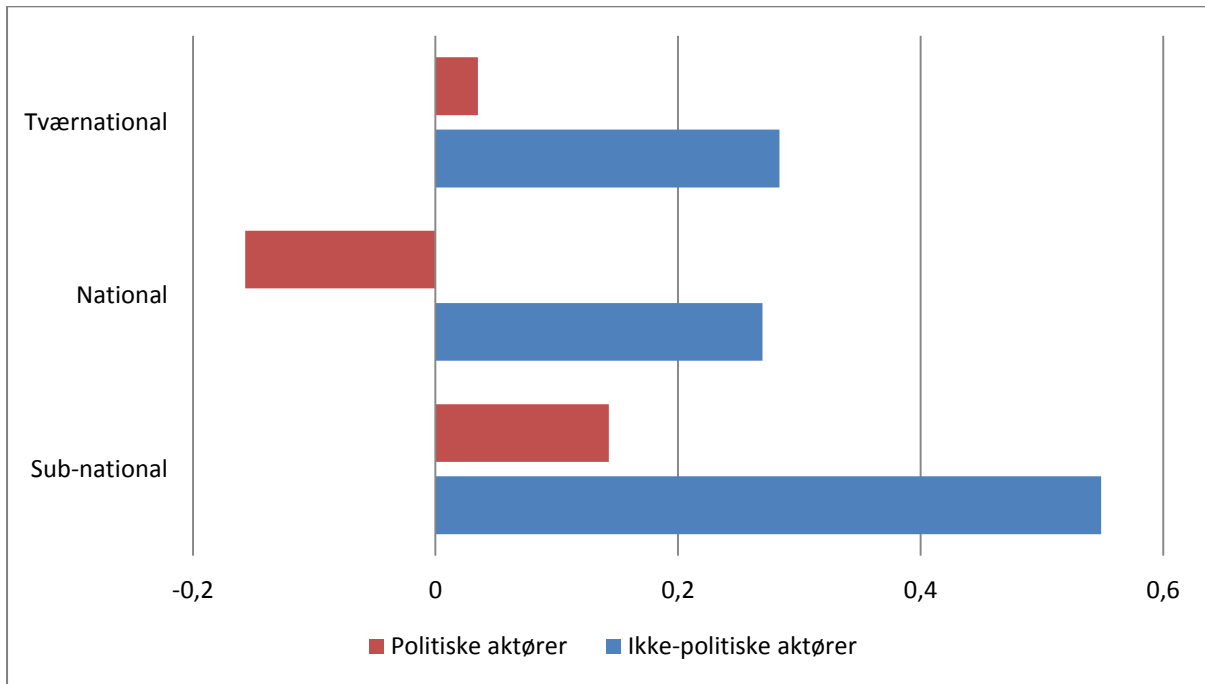
Figur 1: Fordeling af solidaritetsholdninger for de enkelte landes aviser i tidens løb

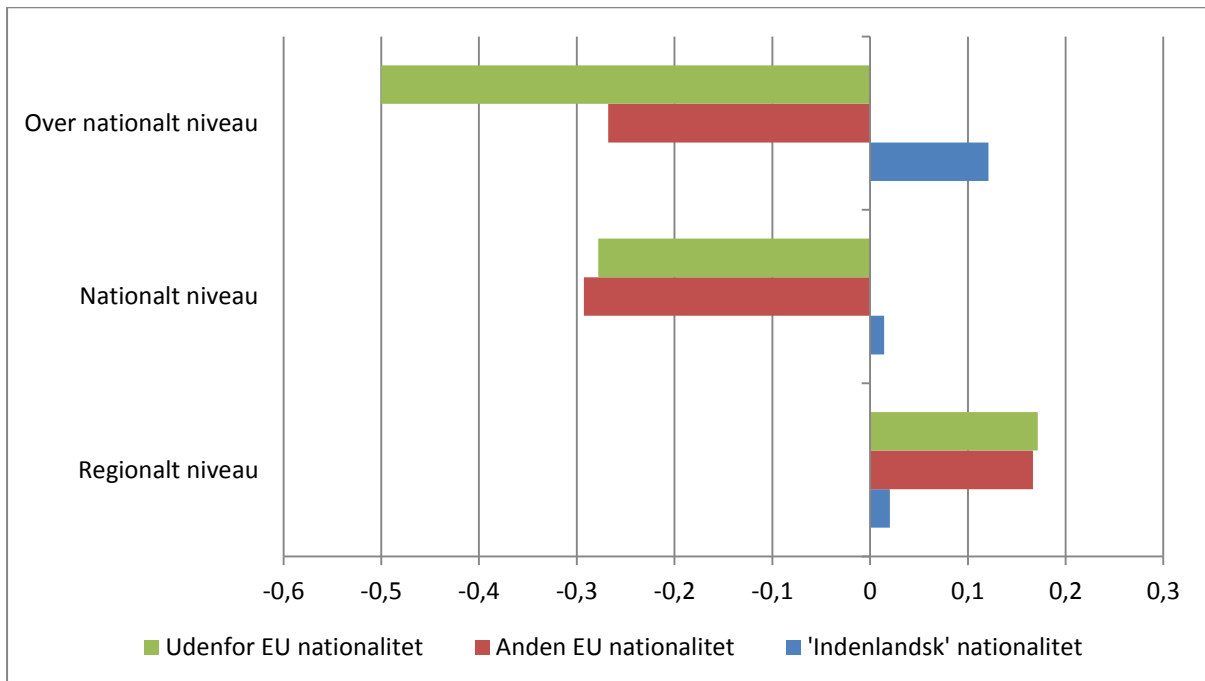
Figur 2: Gennemsnitlig positionering af politiske og ikke-politiske aktører i tidens løb

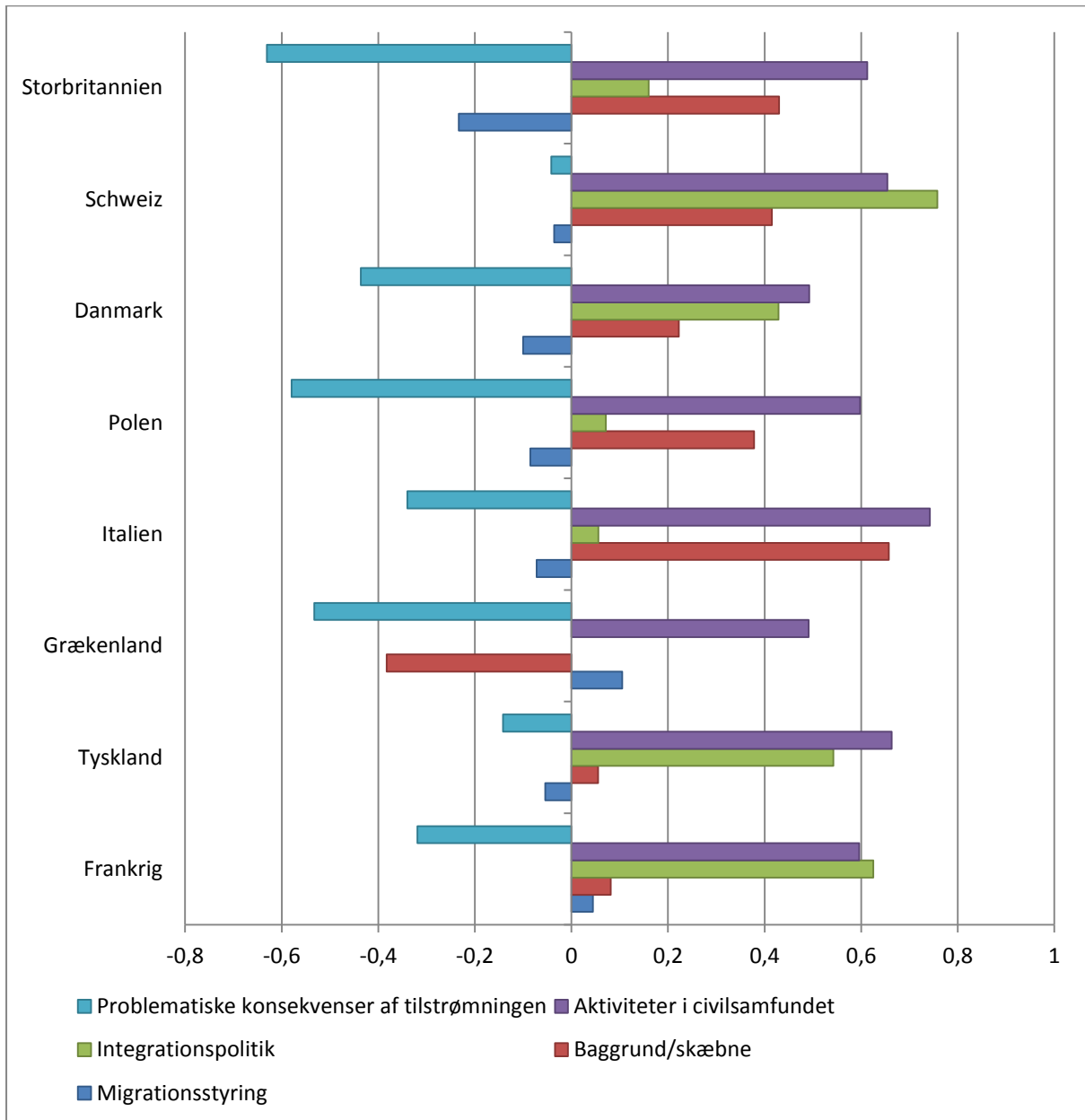
Figur 3: Gennemsnitlig positionering af meningshavere efter deres antal

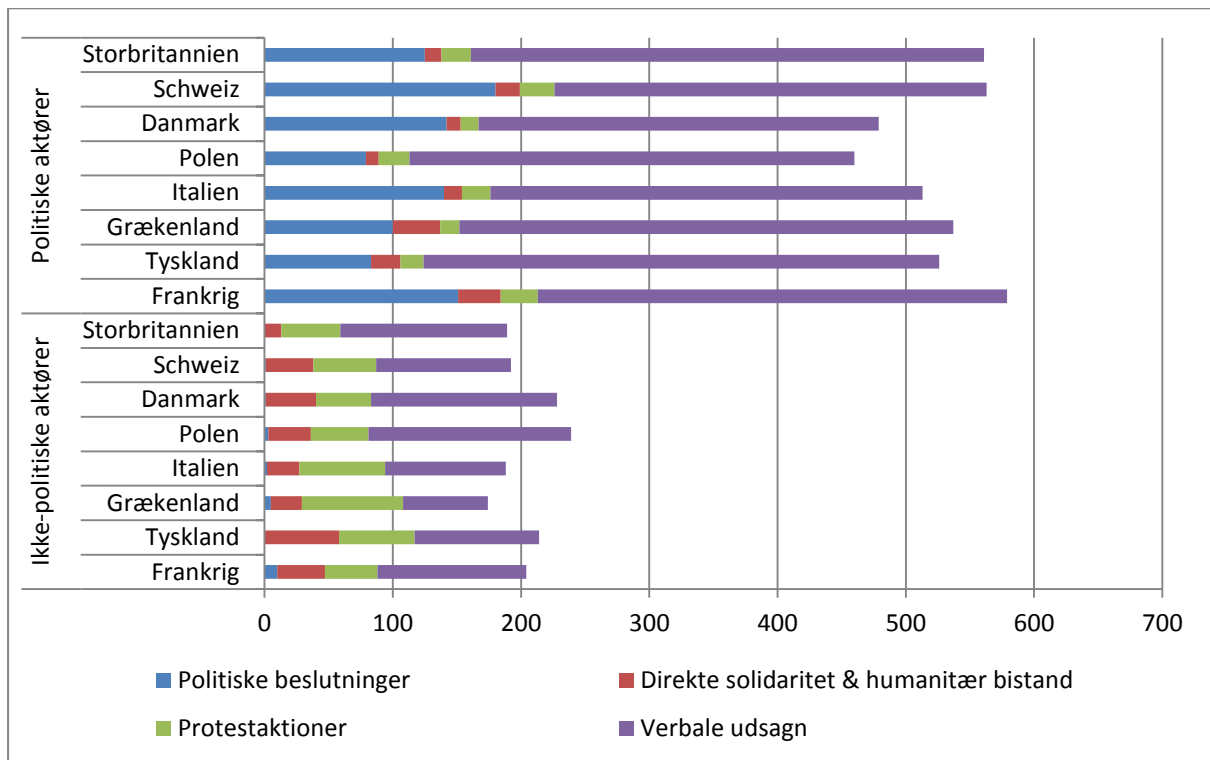
Figur 4: Gennemsnitlig positionering af aktører efter meningshavernes nationalitet

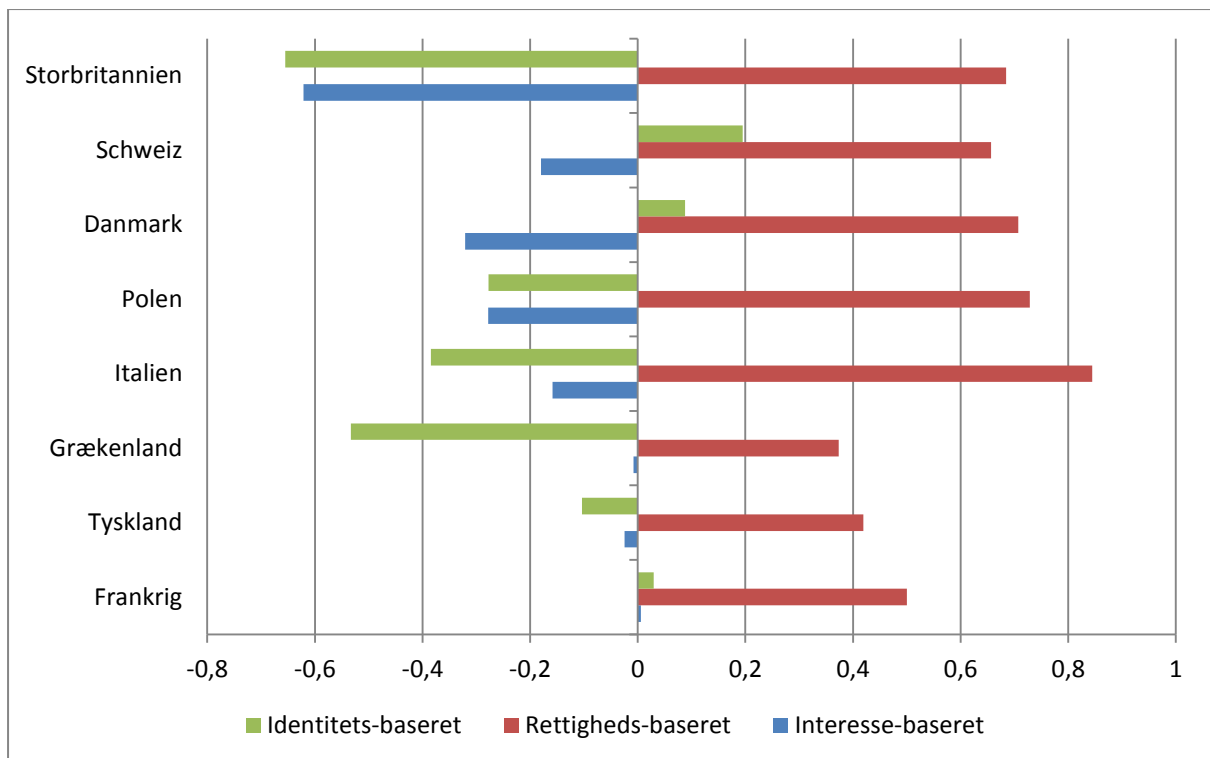
Figur 5: Gennemsnitlig positionering efter problemer drøftet i solidaritetsholdninger på tværs af lande

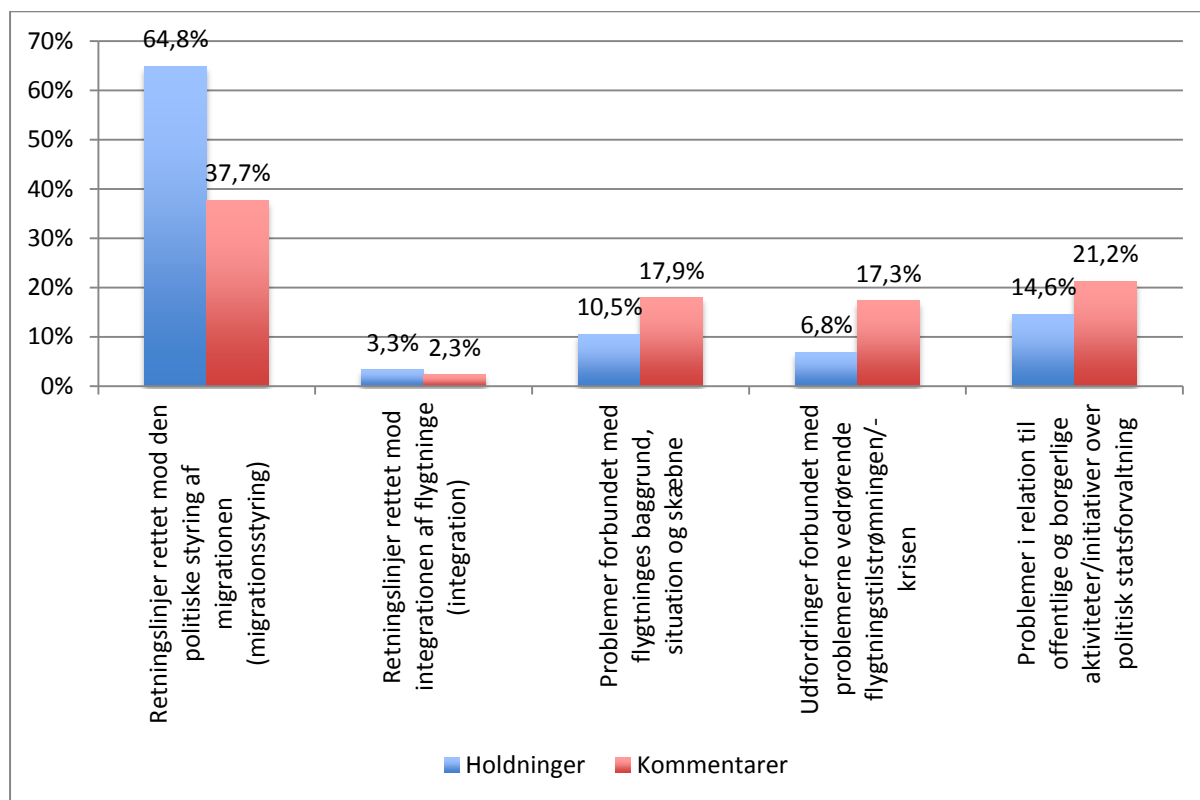
Figur 6: Handlingsmåder efter politiske/ikke-politiske aktører og land i avisholdning

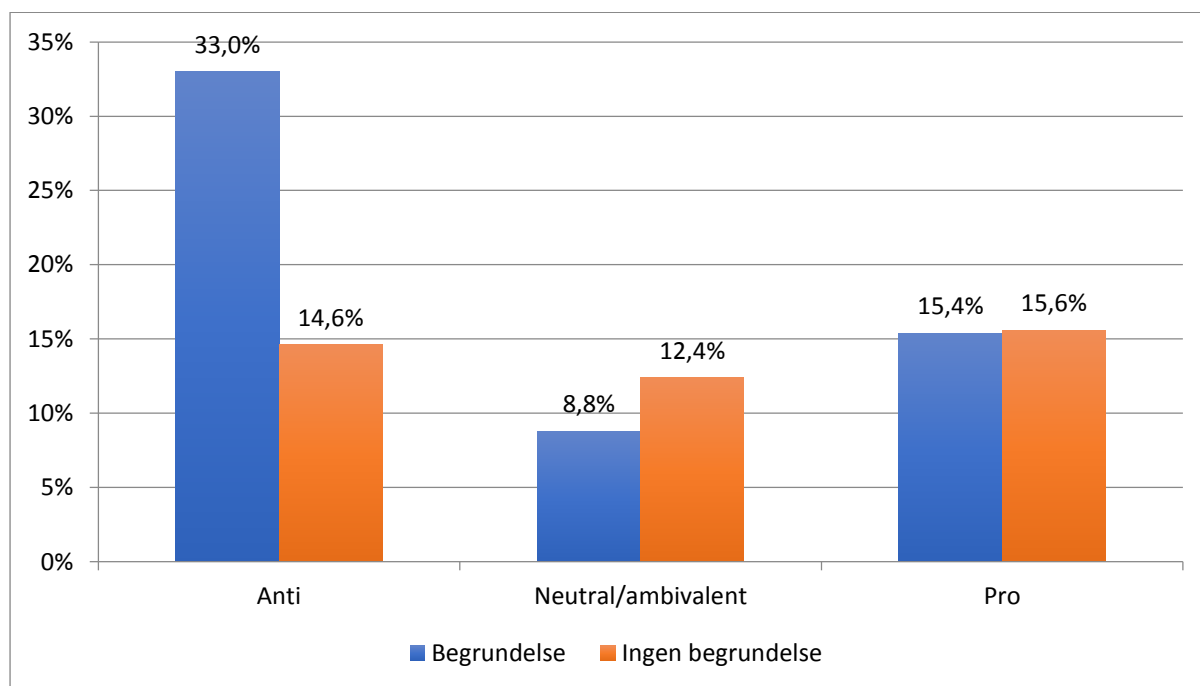
Figur 7: Bagvedliggende begrundelser for avisholdninger og deres gennemsnitlige positionering

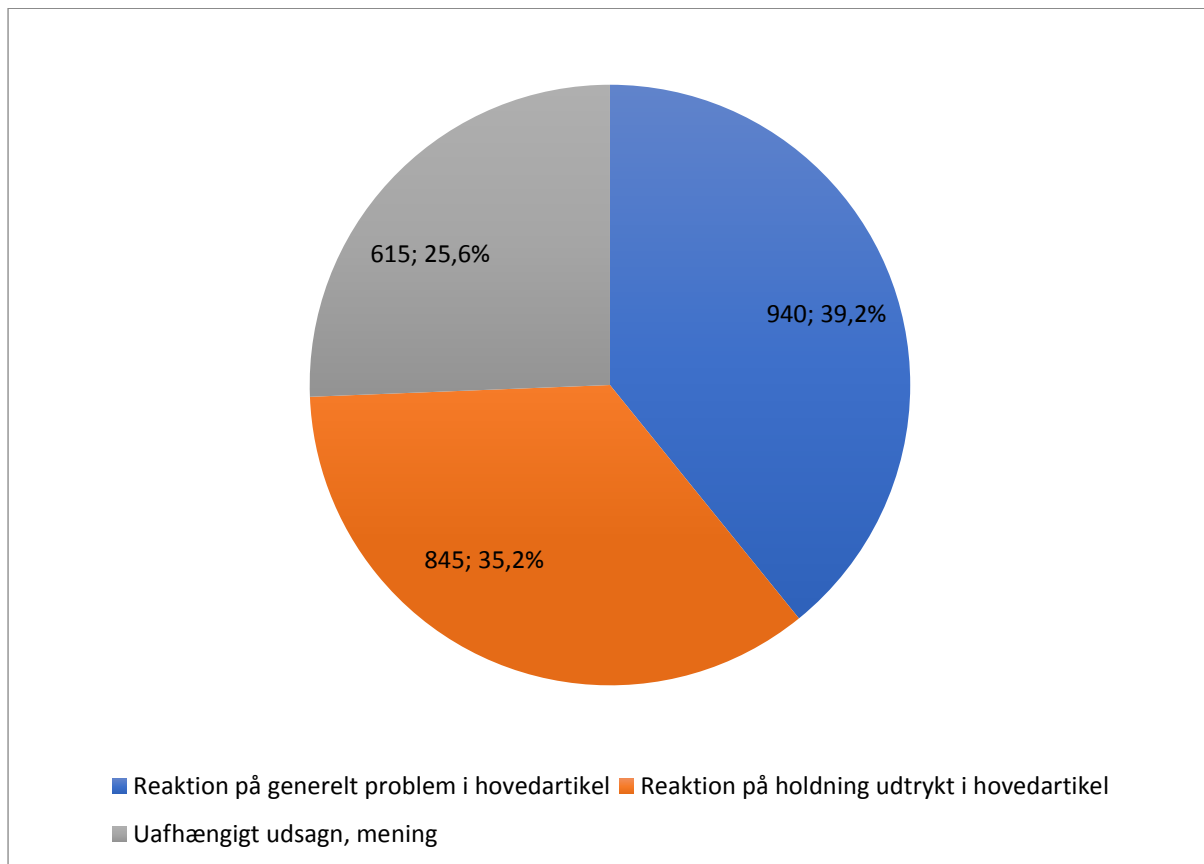
Figur 8: Sammenligning af drøftede problemer i online-holdninger og –kommentarer

Figur 9: Tonalitet i kommentarer med og uden begrundelse

Figur 10: Andele af forskellige typer kommentarer

Tabel 1: Opfordringer til handling kommunikeret i kommentarer

	Politik/ lovlig hand-ling	Direkte soli- daritet	Mobili- sering af humani- tær bi- stand	Protest- aktioner	Un- dertryk- kende foran- staltninger	Online- mobilise- ring	Andet	Ingen Cf- handling
Frankrig	30,7%	2,6%	0,7%	1,8%	0,0%	9,1%	0,4%	54,7%
Tyskland	10,9%	3,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	5,5%	79,6%
Grækenl.	4,3%	1,4%	0,0%	1,1%	0,4%	0,0%	0,0%	92,8%
Italien	3,3%	8,8%	0,4%	0,0%	0,8%	0,0%	20,5%	66,1%
Polen	8,4%	1,7%	0,0%	0,4%	0,8%	0,0%	3,8%	84,9%
Danmark	17,2%	6,0%	0,0%	0,4%	1,7%	0,0%	8,2%	66,4%
Schweiz	16,7%	4,4%	0,7%	0,3%	0,7%	0,0%	4,8%	72,4%
Storbrit.	22,7%	5,4%	0,4%	0,4%	0,0%	1,5%	4,2%	65,4%
Total	14,6%	4,2%	0,3%	0,6%	0,5%	1,5%	5,7%	72,6%

Tabel 2: Problemer i holdninger til "flygtningekrisen" efter land (procenter)

	Migrations- styring	Integration	Flygtninge- baggrund	Konsekvenser af flygtninge- krise	Offentlige/ borgerlige initiati- ver
Frankrig	64,9	5,2	10,9	11,9	7,1
Tyskland	49,9	8	12,3	16,2	13,6
Grækenl.	66,1	2,9	11,6	11	8,4
Italien	65,5	2,6	15,4	7,1	9,4
Polen	62,4	4	10,6	9,9	13,1
Danmark	66,5	8,9	7,6	7,8	9,2
Schweiz	66,1	4,2	8,4	6	15,3
Storbrit.	68,1	3,2	15,9	8,6	4,2
Total	63,7	4,9	11,6	9,8	10

Tabel 3: Former for avisholdninger til flygtningekrisen efter land (procenter)

	Politiske beslutninger	Direkte solidaritet + humanitær bistand	Protest- aktioner	Verbale udsagn	Ukendt
Frankrig	21,4	9,5	8,9	59,9	0,3
Tyskland	11,2	11	10,4	67,4	0,0
Grækenl.	15	9,1	13,9	61,9	0,0
Italien	20,3	5,6	12,7	61,5	0,0
Polen	11,8	6,1	9,8	72,2	0,0
Danmark	20,3	7,1	8,1	64,6	0,0
Schweiz	24,4	8,3	9,7	57,7	0,0
Storbrit.	16,8	3,4	9,4	70,4	0,0
Total	17,7	7,5	10,4	64,4	0,0

Tabel 4: Andele af online-holdninger og -kommentarer efter tonalitet

	Holdninger i aviser			Kommentarer		
	Anti	Neutral	Pro	Anti	Neutral	Pro
Frankrig	28,5%	24,5%	47%	53,3%	26,3%	20,4%
Tyskland	22,6%	28,2%	49,2%	55,2%	21,4%	23,4%
Grækenl.	41,5%	17%	41,5%	24,6%	42%	33,3%
Italien	31,9%	22,3%	45,8%	27,6%	23%	49,4%
Polen	27,2%	29%	43,8%	75,3%	15,9%	8,8%
Danmark	39,3%	14,5	46,2%	47,4%	12,9%	39,7%
Schweiz	24%	14,4%	61,6%	48,8%	16,4%	34,8%
Storbrit.	40,7%	24,6%	34,7%	52,3%	10%	37,7%
Total	30,7%	22,3%	47%	47,7%	21,3%	31,1%